

ROVVILTNEMNDA I REGION 1

Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane

rovviltnemnda (adresseliste)

Dykkar ref:

Vår ref.:
2011/367

Arkivnr.:
433.52

Dato:
19.01.2011

Protokoll frå møte 12.01.2011

Møte i rovviltnemnda Region 1 blei avvikla i Statens hus i Stavanger 12.01.2011. Desse møtte frå nemnda: Norvall Nøringset, Oddny Omdal og Marit Barsnes Krogsæter. Frå sekretariatet møtte Birger Aasland og Anders Braa.

Odd Arild Kvaløy melde avbod, og vararepresentant Tone Ravnås melde at ho var friteken frå sine verv fram til nytt val. Sekretariatet har sendt epost til Rogaland fylkeskommune med beskjed om at dei må foreslå nye kandidatar til vararepresentasjon frå Rogaland til Miljøverndepartementet. Det er MD som utnemner representantar til rovviltnemndene.

Nemnda meinte det var sterkt beklageleg at ikkje alle fylka er representerte på nemndsmøtene.

Før ordinært møte hadde Ole Andreas Byrkjedal eit innlegg på vegne av bondelaget.

Sak 1/11 Fastsetting av møteplan for 2011

Møteplanen for 2011 blei vedteke slik, med mindre det blir naudsynt med endringar undervegs:

22.mars i Kristiansand

31.mai i Bergen

1. september i Sogndal

Sak 2/11 Kongeørnprosjektet i Region 1

Toralf Tysse orienterte om kongeørn og om prosjektet slik det ligg an no. Presentasjon ligg vedlagt protokollen.

Nemnda tar sikte på å presentere status for prosjektet på møtet i september.

Sak 3/11 Status for rovvilt og rovviltskade i regionen, med vekt på ulvesaka i Vest-Agder

Braa gjekk gjennom det som hadde skjedd etter septembermøtet, inkludert handsaming av klagesak på lisensfelling av ulv, ny mogleg observasjon av ulv i Aust-Agder og

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 1
c/o Fylkesmannen i Rogaland
Miljøvernavdelinga
postboks 59
4001 Stavanger

Leiar for rovviltnemnda:
Norvall Nøringset
Telefon: 57826706/95038575/57721970
norvall.noringset@sf-f.kommune.no
<http://www.fylkesmannen.no/rogaland>

Sakshandsamar:
Anders T. Braa, viltforvaltar
Telefon: 51568914
anders.braa@fmro.no

erstatningsoppgjøret i regionen. Tala frå erstatningsoppgjøret kan finnast på Rovbase, sjå under www.rovviltportalen.no.

Sak 4/11 Brev frå fagutval for rovviltsaker om behov for samarbeid mellom regionane 1, 2 og 3

Møtet drøfta ulike former for eit mogleg utvida samarbeid mellom desse regionane. Møtet vedtok følgjande reaksjon på forespurnaden:

Nemnda for Region 1 er interessert i samarbeid med regionane 2 og 3, og ber om innspel frå nabonemndene på korleis dette kan gjerast.

Sak 5/11 Orienteringssaker

Nemnda meinte det var generelt ønskeleg at interesserte medlemmar deltar på relevante seminar og samlingar om rovvilt.

Neste møte: Inviter nyetablerte Rovdata til å presentere seg sjølv.

Med helsing

Norvall Nøringset
leiar for rovviltnemnda

Vedlegg: Presentasjon av kongeørnprosjektet

Kopi pr epost:

- Fylkesmennene i Region 1
- Sekretariata for regionane 2 og 3
- Fagutval for rovviltsaker i Sogn og Fjordane
- Toralf Tysse, Ambio as
- Rovviltnemnda Region 1

Adresseliste:

Joril Christensen, Sædalssvingene 36c, 5098 Bergen
Norvall Nøringset, Skora 6A, 6800 Førde
Marit Barsnes Krogsæter, Kleiva 83, 6900 Florø
Oddny Omdal, Balchensvei 35, 4656 Hamresanden
Odd Arild Kvaløy, Rogaland fylkeskommune, pb.130, 4001 Stavanger
Magnar Lussand, Lussand, 5736 Granvin
Jenny Følling, Solhøgda, 6977 Bygstad
Jon Grindland, Grindland, 4646 Finstrand
Tone Ravnås, Ryfylkeveien 2510, 4120 Tau

ARTSFAKTA

- Tilhører slekten Aquila ("de ekte ørner"), som utgjør 15 arter .
- Utbredelsesområde som omfatter store deler av Europa, Asia, N-Amerika og mindre arealer i Afrika
- Primært knyttet til fjellområder, men finnes også i ørkenområder
- Etablert i hekketerritorier, som de forsvarer mot artsfeller
- Lang levetid og lav reproduksjonsrate
- Verdens bestand er estimert til 170 000 kjønnsmodne individer
- Lever av små og mellomstore dyr og fugler, gjerne med noen få mellomstore arter som hovedbyttedyr (hareddy, murmeldyr, hønsefugl)
- Reir i fjellvegger eller trær, oftest alternative reir
- Hekkefuglene er hovedsakelig stasjonære, mens yngre fugler vandrer/trekker

NORGE

- Som hekkefugl utbredt i alle fylker unntatt Østfold, Vestfold, Akershus og Oslo
- Hekkebestanden estimert til 1 163 – 1 441 par (2008)
- Region 1: Ca 15 – 20 % av landsbestanden
- Hekkefuglene primært knyttet til fjell og fjelldaler
- Reir i fjellvegger (vanligst) og trær (helst furu)
- Flere næringsstudier har vist at hare og hønsfugler er hyppigste byttedyr i hekketiden.
- Hekkeperiode i mars-august
- Legger normalt 2 egg, oftest kun 1 unge på vingene
- Årsungene trekkfugler, unntatt i de sørligste områder
- Stor dødelighet blant ungfuglene første leveåret, men dødelighet er naturlig lav (ca 5 %) som eldre fugler

Hekkende kongeørn i region 1

Prosjektforslag

- **Prosjektsamarbeid mellom Ambio miljørådgivning og Gunnar Bergo, Voss**
- **Prosjektet er lagt opp med fire faser:**
  1. **Datainnhenting og gjennomgang av tilgjengelig kunnskap for sammenstilling i en status (januar – februar)**
  2. **Feltarbeid (mars- juli)**
  3. **Innlegging av data i Rovbasen (september – desember, og i 2011 for Hordaland/Sogn og Fjordane)**
  4. **Sluttrapport (desember)**

1. Statusrapport

- Datainnhenting fra eget materiale og andre kilder (skriftlige og muntlige)
- Kort om kjent historikk og bestandsutvikling
- Presentasjon av sikre, sannsynlige og mulige territorier på kart
- Sammenstilling av antall territorier (tre kategorier) pr. kommune og fylke
- Forslag om oppfølgende områder i felt

2. Feltarbeid

- Ti dagers feltarbeid i Hordaland, Rogaland og Vest-Agder. I Sogn og Fjordane er det oppfølgende feltarbeid fra 2010 som går i regi av FMSF
- Identifisere sannsynlige og mulige territorier, og omdefinere dem til sikre
- Lokalisere reirplasser
- **Tre tidsperioder er aktuelle for feltarbeidet:**
  1. Før egglegging (**mars**)
  2. Etter klekking, med små unger i reir (**mai – juni**)
  3. Med stor unge i reir (**juli – august**)

3. Innlegging i Rovbasen

- Innleggingsdata er territorier, reirplasser og produksjonsdata
- Sammenstilling av alle innleggingsdata
- Innlegging av data for Rogaland og Vest-Agder september – november 2011
- Data for Hordaland og Sogn og Fjordane legges inn ved slutten av året og tidlig i 2012

4. Sluttrapport

- En utvidet statusrapport, med oppdatering fra feltarbeidet
- Grundigere gjennomgang av kunnskapshistorikk og bestandsutvikling
- Presentere alle sikre, sannsynlige og mulige territorier i tabell og kart
- Oversikt over antall reirplasser pr. territorium i tabell og kart
- Foreslå oppfølgende undersøkelser og overvåkingsområder
- Tall for innlegging i Rovbasen
- Oversikt over tidsbruk og økonomi

Vest-Agder

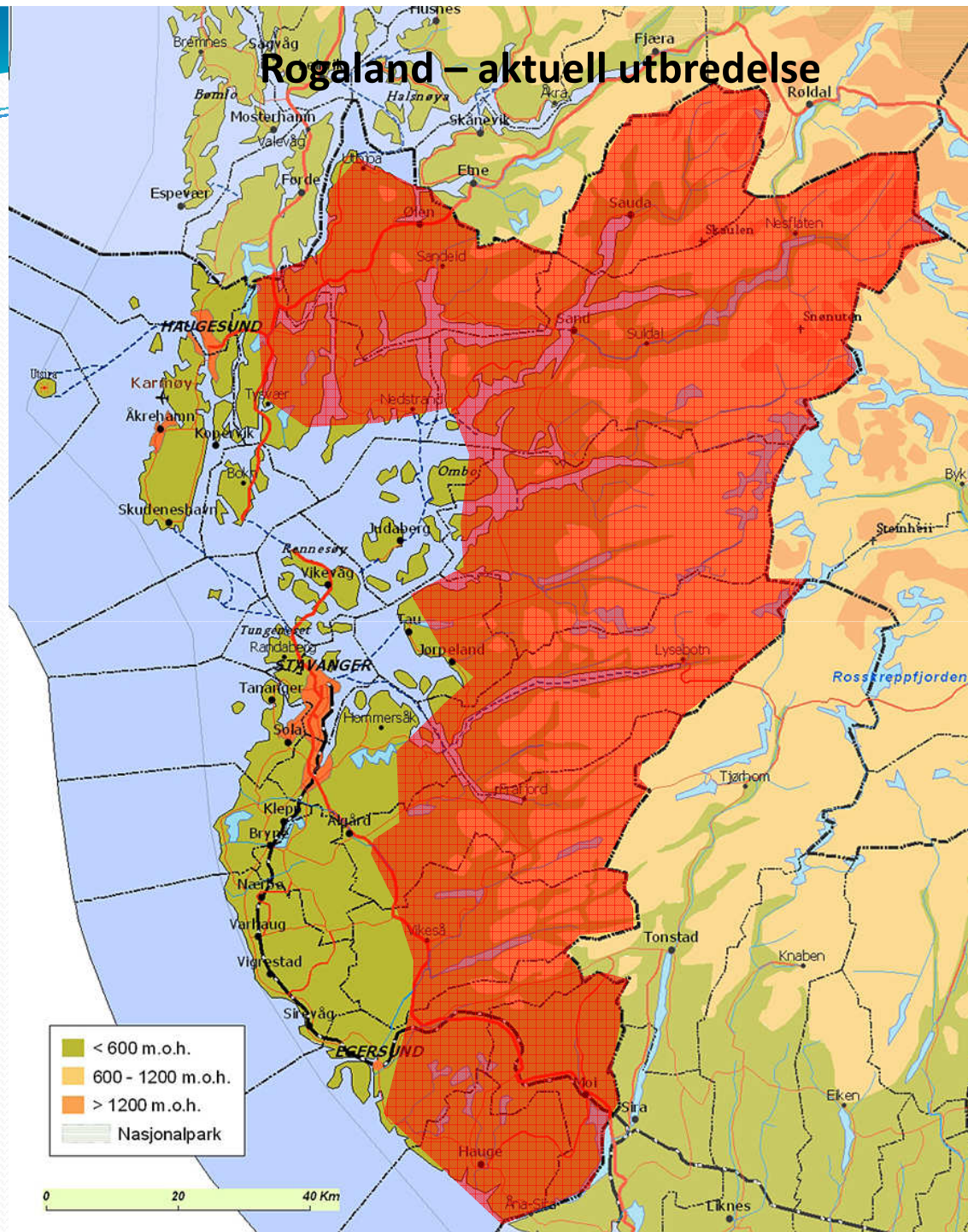
- Ufullstendig **kunnskap**, spesielt i østre og søndre deler
- 5 TOV-lokaliteter i Sirdal er godt kjent gjennom overvåking fra 1991 - 2010
- Sammenstilling over kjent kunnskap i 1999 i rapport til fylkesmannen
- 1976: **12 – 27 par** (Hagen 1976)
- 1999: **20 – 36 par** (Tysse et al. 1999)
- 1998: **23 – 28 par**(Gjershaug og Steen 1998)
- 2002: **28 – 40 par** (Gjershaug et al 2003)
- 2010: **28 – 42 par** (Tysse, pers. medd.)
- Tilsynelatende stabil til svakt økende bestand

Rogaland

- Territorier dekker primært de indre deler av fylket, men i sør også i kystsonen
- Bestanden er ufullstendig kjent, men en del av territoriene er fulgt opp med jevne mellomrom (ikke årlig) siden 70 eller 80-tallet.
- Åtte TOV-lokaliteter sør i fylket er fulgt opp årlig siden 1991
- 1976 : 11 – 16 (Hagen 1976, estimat fra viltneemnder)
- 1985: 18 – (Tysse 1985)
- 1998: 32 – 39 (Gjershaug og Steen 1998)
- 2003: 40 – 52 (Gjershaug et al. 2003)
- 2005: 42 – 53 (Tysse 2005)
- 2010: 46 – 66 (Tysse, pers. medd.)
- Bestanden er svakt økende

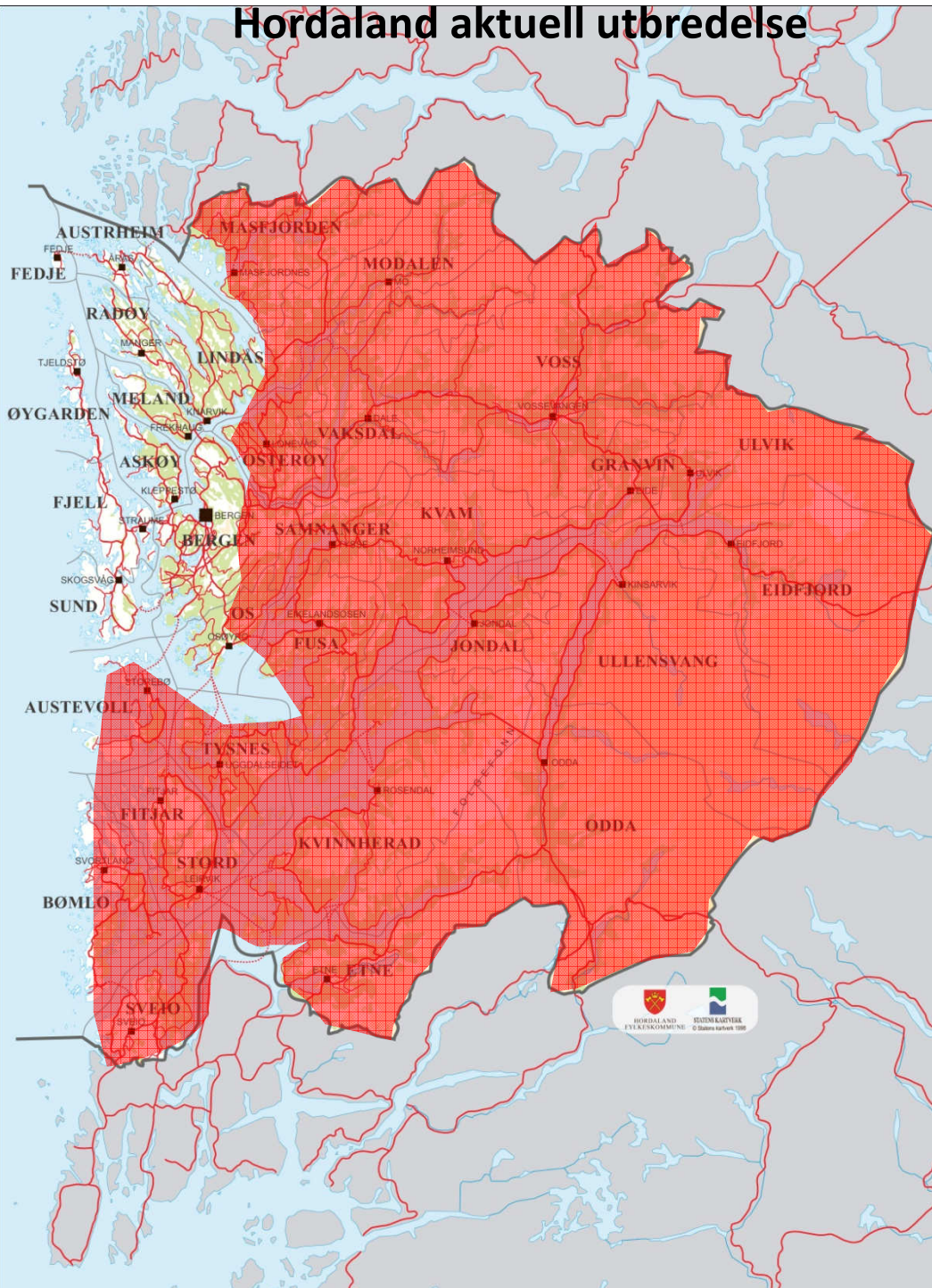
Rogaland – aktuell utbredelse

Hordaland

- Fylket er noe ufullstendig kjent, spesielt i de sørlige deler
- Territorier dekker stort sett hele fylket, men arten mangler som hekkefugl i de nordvestligste kommunene
- Ca ti lokaliteter er fulgt opp av Gunnar Bergo siden 70-tallet. Det er registrert om parene går til hekking eller ei i de siste tiårene.
- Bestanden synes å være i svak økning
- 1976: 21 - 39 (Hagen 1976)
- 1998: 42 - 52 (Gjershaug og Steen 1998)
- 2002: 46 - 52 (Gjershaug et al. 2002)
- 2010: 46 - 52 (Bergo, pers. medd.)

Hordaland aktuell utbredelse

Sogn og Fjordane

- Fylket er noe ufullstendig kjent, spesielt i de sørlige deler
- Ca ti lokaliteter er fulgt opp av Gunnar Bergo siden 70-tallet. Det er registrert om parene går til hekking eller ei i de siste tiårene.
- Territorier dekker stort sett hele fylket og alle kommuner
- Bestanden synes å være i svak økning
- 1976: 27 - 39 (Hagen 1976)
- 1998: 65 - 85 (Gjershaug og Steen 1998)
- 2002: 65 - 85 (Gjershaug et al. 2002)
- 2010: 65 - 85 (Gunnar Bergo, pers. medd.)
- Bestanden er svakt økende

Sogn og Fjordane

